

Kostnadsjämförelser i Vadstena kommun

Räkenskapsår	2010
Datum	10 september 2010
Till	Kommunrevisionen i Vadstena kommun
Från	R Wallin

1 Bakgrund

Revisionen har beslutat att göra en första övergripande granskning av kommunens kostnader och verksamhet inom socialnämndens och barn- och utbildningsnämndens områden. Granskningen är tänkt att vara ett underlag för ställningstagande om ev. fördjupad granskning

1.1 Utgångspunkter

SKL gör varje år olika kostnadsjämförelser för kommunerna. Dessa bygger på uppgifter som kommunerna redovisar till SKL. Det finns en viss eftersläpning i redovisade siffror, vilket innebär att de senast publicerade siffrorna avser kalenderåret 2008. Uppgifter för år 2009 publiceras först under senare delen av hösten 2010.

Det finns jämförelser mellan kommunerna för socialtjänst och barn- och utbildningsområdet. Nedan redovisas siffrorna från 2005 till och med 2008 för Vadstena kommun jämfört med likvärdiga kommuner.

2 Socialtjänst

2.1 Jämförelser av kostnader för verksamheterna

Skillnad redovisad kostnad jfr med standardkostnad, äldreomsorg

	2005	2006	2007	2008
Vadstena	-14,6	-21,7	-26,9	-22,5
Likvärdiga kommuner	-3,8	-0,1	-0,1	+1,1

Siffrorna skall tolkas så att minus innebär att kommunen har lägre kostnader än standardkostnaden i riket i övrigt. Vid positiv avvikelse innebär det att kommunen har högre kostnad än standardkostnaden i riket i övrigt. Skillnader kan bero på olika politiska ambitioner eller skillnader i effektivitet mellan kommunerna.

Om kommunen inte har några särskilda krav som avviker från andra kommuner kan siffrorna användas så att ju närmare man ligger standardkostnaden desto mer likvärdig verksamhet har kommunerna. En avvikelse på ca 22 procent för år 2008 innebär i just detta fall att äldreomsorgen i Vadstena bedrivs till lägre kostnad än standardkostnaden. De kommuner som liknar Vadstena har däremot en kostnad motsvarande riksgenomsnittet.

Under förutsättning att Vadstena har redovisat uppgifterna på likartat sätt som övriga kommuner, visar tabellen att äldreomsorgen i kommunen har väsentligt mycket lägre kostnader än likvärdiga kommuner i landet. Det är heller ingen tillfällighet. Siffrorna för de första fem åren under 2000-talet visar likande skillnader.

Inom förvaltningen förklaras skillnaden med att kommunen har en annan sammansättning av äldre än riksgenomsnittet. I detta fall skulle det innebära antingen att de äldre i Vadstena är så pass friska att de klarar sig själva längre upp i åren alternativt att det inte finns så stor åldersgrupp äldre/äldre. Det kan vara så att det i kommunen finns många yngre äldre, relativt sett och dessa klarar sig i eget boende. De strukturella skillnader mellan kommuner betyder i detta fall mycket som förklaring till variationerna, enligt SKL.

Skillnader redovisad kostnad jfr med standardkostnad, Individ- och familjeomsorg

	2005	2006	2007	2008
Vadstena	+62,7	+42,8	+26,3	+34,3
Likvärdiga kommuner	+35,5	+37,3	+41,3	+38,7

IFO-verksamheten i Vadstena redovisar betydligt mycket högre kostnader än standardkostnaden för riket i sin helhet. Samma gäller för kommuner likvärdiga med Vadstena.

I avstämning med förvaltningen pekas på ett liknande resonemang som ovan, fast tvärtom, dvs. det är få individärenden som varje år förorsakar kommunen stora kostnader. Å andra sidan är det tveksamt att samma kommun år efter år drabbas av stora, enskilda kostnadsfördyringar.

IFO är en av de faktorer som man inom SKL själva framhåller kan variera över åren beroende på enskilda kostnadsposter. Enskilda händelser kan vara en viktig förklaring, men när samma kommun år efter år uppvisar högre värden än ca 30 procentenheter brukar arbetsättet vara den faktor man kan behöva undersöka närmare.

I detta fall skulle en närmare granskning av ekonomiskt bistånd och institutionsplaceringar kanske vara en förklaring till att kommunen ligger relativt sett högre. I samband med den granskning som revisionen gjorde av tillämpningen av regler för ekonomiskt bistånd konstaterades att kommunen var relativt sett generös i sin inställning till ekonomiskt bistånd.

3 Jämförelser av verksamhetens innehåll

Utöver dessa kostnadsjämförelser genomför SKL öppna jämförelser inom äldreomsorgen i alla kommuner. Dessa jämförelser bygger på brukares uppfattning av olika förhållanden inom äldreomsorgen, både särskilt boende och hemtjänstinsatser inom ordinärt boende.

I den senast publicerade rapporten framgår att Vadstena kommun för flera av dessa undersökta aspekter redovisar relativt tillfredsställande resultat. För följande sex undersökta förhållande placerar sig Vadstena bland de 20 högst rankade kommunerna år 2009.

- Allmänt omdöme om särskilt boende
- Maten på särskilt boende

- Social samvaro på särskilt boende
- Informationen på särskilt boende
- Maten i ordinärt boende
- Oplanerade inläggningar på sjukhus

För följande fem förhållanden redovisar Vadstena något svaga resultat

- Tio eller fler läkemedel
- Tre eller fler psykofarmaka
- Riskfyllda läkemedelskombinationer
- Helhetsintryck kring ordinärt boende
- Informationsindex för särskilt boende

I kommunen är det 14 procent av de äldre än 80 år som bor i särskilt boende och ca en fjärdedel av alla äldre än 80 år har hemtjänstinsatser.

4 Barn- och utbildning

4.1 Jämförelser av kostnader för verksamheterna

Skillnader redovisad kostnad jfr med standardkostnad, Skolbarnomsorg

	2005	2006	2007	2008
Vadstena	+22,8	+22,2	+24,9	+25,0
Likvärdiga kommuner	-0,6	+1,2	+3,4	+10,9

Inom skolbarnomsorgen redovisar Vadstena betydligt högre kostnader jämfört både med riksgenomsnittet och likvärdiga kommuner. Det är betydande skillnader jämfört med riket. Under förutsättning att siffrorna är korrekta och kommunen har samma ambition som andra skolor indikerar jämförelserna att effektiviseringar skulle vara möjliga inom skolbarnomsorgen.

Även i detta fall kan det finnas skäl att granska underliggande kostnader och jämföra dessa med andra kommuner.

Skillnader redovisad kostnad och standardkostnad, grundskola

	2005	2006	2007	2008
Vadstena	+7,1	+9,8	+6,1	+7,1
Likvärdiga kommuner	+0,7	+4,5	+7,3	+10,2

Inom grundskolan redovisar Vadstena något högre kostnader än riksgenomsnittet, men i detta fall är skillnaderna i förhållande till likvärdiga kommuner inte så stora under den undersökta perioden.

Även inom detta område redovisar Vadstena högre kostnader än standardkostnaden, om än inte lika höga som inom skolbarnomsorg. Skillnaderna i förhållande till likvärdiga kommuner är också mindre inom detta område.

Skillnader redovisad kostnad och standardkostnad, gymnasium

	2005	2006	2007	2008
Vadstena	-2,9	-7,1	+2,9	-2,1
Likvärdiga kommuner	+1,4	+3,0	+4,5	+6,9

Vad avser gymnasieskolan är skillnaderna mellan Vadstena och riksgenomsnittet försumbara över de fyra år som granskningen avser. Samma gäller jämfört med likvärdiga kommuner.

Vid en samlad bedömning för barn- och utbildningsområdet framgår att skolbarnomsorg och grundskola drar mer kostnader än vad som skulle behövas, under förutsättning av likvärdig politisk ambition jämfört med riket. Gymnasieutbildningens kostnader överensstämmer med standardkostnaden.

4.2 Jämförelser av verksamhetens innehåll

Skolverket gör s.k. Salsa-mätning vars syfte är att vara ett sätt att mäta skolans prestation. Betygen som eleven får är ett mått på elevens prestation. I salsa görs en statistisk beräkning av vad skolan "borde ha" för resultat med den elevsammansättning som finns. Resultatet jämförs med faktiskt resultat. För år 2008 var det modellberäknade värdet 78 procent elever som uppnått målen om godkända betyg. I praktiken var det 91 procent. För år 2009 var modellvärdet och det faktiska värdet lika högt - 85 procent.

Skolverket gör varje år en sammanställning över skolbetyg i årskurs nio. I den senast publicerade – år 2009 – visar det sig att av alla elever som slutat grundskolan i Vadstena detta år är 88,9 procent behöriga att söka till gymnasieskolans nationella program. Resultatet är i linje med riksgenomsnittet.

I Vadstena är det något färre som inte når godkända betyg i två eller fler ämnen jämfört med riket – 10,1 procent jämfört med 13,9 procent.

Vadstena skolor redovisar också en högre andel som når målen i alla ämnen jämfört med riket i övrigt 84,8 procent jämfört med 77 procent för riket.

92,4 procent av alla lärare har pedagogisk högskoleexamen i Vadstena, att jämföra med 86,5 procent för riket i övrigt. Det går 7,6 lärare per 100 elever. I riket är motsvarande andel 8,2.

Dessa jämförelser indikerar att skolan når goda resultat med sina utbildningsinsatser.

5 Summering

Genomgången indikerar att det finns variationer, i en del fall fullt förklarliga, i andra fall värda att granska lite djupare. Av de undersökta aspekterna föreslås att revisionen granskar kostnaderna inom individ och familjeomsorg och barnomsorg lite närmare. Jämförelser behöver göras med ett antal likvärdiga kommuner.